

Om runstenarna vid Älby se ovan Sö 256.

Höjd 1,55 m., bredd (nedtill) 1,12 m. Ristningen är grund och mycket illa huggen. Den är därför delvis osäker och svårläst.

Inskrift:

× **firpkari : rasi : stan : pinsi : iftr : kuiban : suni : sinum .**

5 10 15 20 25 30 35 40

Færd-Kari ræisti stæin þensi æftir Guðbiorn(?), syni sinum.

»Färd-Kåre reste denna sten efter Gudbiorn(?), åt sin son.»

Till läsningen: 2 i är möjligen stunget. Icke stungna äro 18, 22 i, 33 u, 26 k. 6 a har en mycket kort bst; troligen avses dock a. Efter 8 i finnes ett skiljetecken : (tyvärr ej ifyllt å foton). Bst i 10 a liknar snarast ett kort n-streck. Fr. o. m. 27 u är inskriften mycket svårläst och flera runor osäkra. 27 u är otydligt. 28 i saknar tydlig bst, men möjligen har en sådan funnits; snarare l än þ. — B 1141: **firpkara, rast, þansi, kilban : suak : niarm.** — Boije: **firpkara, risi, ki -- an : suni : sinum.** — Brate: **firpkari, risi, þansi** (l. **þansa**), **kj - ban** (l. **kupban**): **suni : sinum.**

Huruvida den mycket osäkra läsningen **kuiban** verkligen återger ett mansnamn *Guðbiorn* är naturligtvis helt ovisst. Om detta namn se Sö 177. Egendomligt är, att den följande bestämningen står i dativ: **suni : sinum.** Om namnet *Kari* se Sö 217.

259. Alby, Österhaninge sn, Sotholms hd.

Pl. 127.

Litteratur: D 8vo 11. G. Upmark, Öster- och Västerhaninge hushållsgilles handlingar, Sotholms härad 1, s. 39; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: Dybeck a. a.; Upmark (ATA); Brate (ATA).

Runstenen, som är ett fragment, befinner sig omkring 200 m. NNÖ om gravkapellet på Österhaninge nya kyrkogård, på östra sidan av en lövskogsklädd backe, 2 m. från dikeskanten som begränsar höjden mot åkern. Marken tillhör Alby, som ligger tämligen långt därifrån i NV, på andra sidan om skogsbacken och en bred dalgång. Inskriften är vänd mot Ö.

Det bevarade fragmentet har utgjort själva fotstycket av stenen. Dess höjd är 0,50 m., bredd 1,04 m. På Dybecks tid funnos ytterligare tre små stycken, med rester av ristning. De saknades redan vid Boijes besök 1885 och ha sedermera ej heller kunnat återfinnas. Tydligen har stenen bräckts av och splittrats i flera delar, som sedermera ha blivit bortförda. Fotstycket står sannolikt kvar på runstens ursprungliga plats.

Inskrift:

...**kar : !..... brupru :** (På ett av fragmenten hos Dybeck:) **þa**

brupru är sannolikt fel för **brupur**. Karakteristiska till sin form äro de tre r-runorna, även den första runan, **k**, med sitt gaffelliknande utseende.

260. S. Betby, Österhaninge sn, Sotholms hd.

Pl. 128.

Litteratur: Rapport till K. Befallningshafvande i Stockholms län från länsmannen L. E. Norman 10.11.1869 (ATA); Brev från Robert Brouhn 25.7.1869 (ATA); S. Boije, Anteckningar (ATA); E. Brate, Sverges runinskrifter (1922), s. 123.

Äldre avbildningar: Brouhn a. a.; Brate (ATA).

29—35481. Södermanlands runinskrifter.

Runstenen anträffades år 1869 vid buskhuggning å S. Betby skog, SV om lägenheten Beate-lund, liggande på marken med den runristade sidan uppåt, ehuru täckt av jord och moss. Platsen är sank och torde förr ha varit kärrartad. Skogen innanför är oländig, och det är långt åt detta håll till närmaste bygd. Någon forntida väg synes därför knappast ha funnits på detta ställe. Möjligen har stenen, såsom redan Brouhn tänkt sig, »varit arbetad ur eller invid bergen i dess närhet och antagligen hade han på sin tunga tross under forslingen vintertiden — kommen på kärrisen — sjunkit och blifvit liggande till dess markens naturliga omdaning ändteligen gjorde minnesmärket åter synligt».

Stenen står nu rest på samma ställe, där den anträffades, med inskriftssidan vänd åt V.

Höjd 2,05 m., bredd (nedtill) 0,94 m. Ristningen är icke synnerligen djup. Stora stycken äro avflagrade; rundjurets huvud med inskriftens början är alldeles borta.

Inskrift:

.... a : stin : eftir : ierunt : sun : sia : ar · uar : uestpr : meþ ulfi : suni · hakunar ·

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50

.... stæin æftir Iarund, sun sin, er var vestr með Ulfi, syni Hakonar.

».... stenen efter Jörund, sin son, som var västerut med Ulv, Håkons son.»

Till läsningen: Före 1 a finnes intet tydligt runtecken kvar; stenytan är avflagrad. Brate har dock tyckt sig på ett ställe kunna urskilja ett e. 1 a, som är fullt tydligt, är troligen sista runan i ett [lit ris]a 'lät resa', före vilket gått ett personnamn. Icke stungna runor äro 4, 21 i, tydligt stungna äro däremot 6, 12, 29, 35 e. 16 t är skadat genom flagring på h. sidan. 22 är tydligt a, ehuru n givetvis varit avsett. 23 a är säkert; icke e. 29 e är matt. 31 t fullt säker. 38 l är efteråt inklämt mellan 37 u och 39 f; synes dock vara fullt säker. — Boije: iftir : ierunt, sia, ar, u - s - pr, uifi. — Brate: eftir : ierunt, sia, ar, uesopr, uifi.

För formen hakunar, med r i stället för n, jfr Sö 254 alhiltar, Sö 266 onuntar, Sö 268 runar.

Jorundr är ett i Uppland påfallande vanligt namn, belagt i följande inskrifter: L 169 Jumkil, 196 Vaksala, 294 Rasbo, 302 och 1677 Funbo, 352 Törneby, Skå, 484 Ekeby, Skånella, 485 Sälna bro, Skånella, 539 Norrsunda, 664 Litslena, 720 Brunna, Vårfrukyrka, 775 Österunda. Utanför Uppland finnas endast enstaka belägg: Sö 21 och 260, Öl 25, L 1355 Högstena, Vgl. Under medeltiden är det enligt Lundgren »rätt vanligt». Även Hakon är ett relativt vanligt mansnamn (se bl. a. Sm 16), ehuru det i Södermanland endast är belagt här.

Ulv Håkonsson är f. ö. okänd. Sannolikt har han såsom hövding och ägare av ett skepp deltagit i ett härnadståg västerut.

261. S. Betby, Österhaninge sn, Sotholms hd.

Pl. 128. Pl. 1: B 667.

Litteratur: B 667, L 822. — Ransakningarna 1667—84; H. Hildebrand, Berättelse om en å lägenheten Beate-lund, under Ned-Beteby i Öster Haninge socken företagen grafundersökning m. m. 1867 (ATA); G. Upmark, Sotholms härad 1, s. 37; S. Boije, Anteckningar (ATA).

Äldre avbildningar: P. Helgonius (i Peringskiölds Monumenta Sudermanniae och B 667); Brate (ATA).

Kyrkoherden Andreas Arvidi uppger, i sin förteckning över fornlämningar i Österhaninge 1668 (ingående i Antikvitetskollegiets Ransakningar), följande angående runstenar: »Om Rune-steenar, hvilke här i församlingen vpsöktes tree: en uthi Brooby, dhen andre i Hvalsta gården, och dhen tridie uthi een angh emellan Beteby och Stadzberga byar: men skriffterne ähro ickie alldeles klare, att man aff dhem någon vnderrettelse inhämta kan». Med blyerts har sedan till-